

kového nálezu a takto stal se výrok rozsudku o výši výživného a době, od které má býti placeno, právem mezi stranami. Netřeba se tu obíratí otázkou, jaký vliv na práva stran měla okolnost, že v usnesení o zatímním opatření i v rozsudku byl určen počátečný termín pro různou výši výživného od téhož dne, t. j. od 27. srpna 1924, neboť pro rozhodnutí tohoto sporu stačí, že v době, za kterou manžel vrácení přeplatků žádá, t. j. od 1. září 1925 do 31. března 1926, nebyl již povinen platiti výživné po 250 Kč měsíčně a že manželka v této době nebyla již oprávněna toto výživné žádati, že naopak byl manžel podle rozsudkového nálezu povinen platiti již jen 150 Kč měsíčně a manželka byla oprávněna jen tyto nižší příspěvky žádati. Oč manžel platil více, platil bez právního důvodu a jde již jen o to, zda jsou tu předpoklady §§ 1431 a 1432 obč. zák. o placení nedluhu. I k této otázce jest přisvědčiti. Žalobce tvrdí, že stále ještě platil vyšší výživné v domnění, »že rozsudek nenabyl ještě moci práva«. Ať platil z jakéhokoliv omylu, buďsi skutkového nebo právního, vždy může podle § 1431 obč. zák. žádati zpět, oč přeplatil, jen když platil omylem, když platil s úmyslem splniti závazek a když platil nedluh. Že by byl manžel platil dobrovolně více, věda, že k takovému plnění není povinen (§ 1432 obč. zák.), nebylo žalovanou namítáno a nelze to předpokládati vzhledem k napjatému poměru obou manželů. Jest tudíž příjemkyně povinna přeplatky vrátiti. Důvody odvolacího soudu, z nichž žalobu zamítl, totiž že prý zatímní výživné bylo manželce soudem vyměřeno na slušnou výživu, že se podle toho mohla zařídit, že není obohacena, že nelze na ní žádati, by na újmu nynějšího jí vyměřeného výživného něco vracela, co podle zatímního opatření po právu a poctivě zužila a že rozvodový a alimentární spor byl pravoplatně skončen až 11. února 1926, spočívají veskrze na nesprávném právním posouzení věci. Odvolací soud zejména přehlíží, že v době, za kterou jsou přeplatky žádány, neplatilo již zatímní opatření, nýbrž rozsudek, a přehlíží dále, že manželka zvěděla o snížení výživného doručením rozsudku k rukoum jejího právního zástupce, což se stalo již dne 30. července 1925 a že, nepodavši odvolání, již tehdy musila věděti, že nezíská ve sporu více, než jí bylo v rozsudku přiznáno. Nezužila tudíž přeplatky po právu a poctivě (§ 1437 obč. zák.). Poukaz odvolacího soudu na zdejší rozhodnutí čis. 1271 sb. n. s. není na místě, protože v onom případě chtěl plátce kompensovati přeplatek na zatímním výživném s výživným konečným, ačkoli ono zvýšené zatímní výživné platil jen podle zatímního opatření a do pravoplatného rozhodnutí sporu, šlo tedy o jiný děj.

Čís. 7082.

Vykořistění slabosti rozumu druhým smluvníkem podle § 879 čis. 4 obč. zák. jest tu jen tehdy, byla-li druhému smluvníku ona slabost rozumu známa anebo musela-li mu býti z okolností patrně nápadnou.

(Rozh. ze dne 20. května 1927, Rv I 159/27.)

Žaloba o nález, že pohledávání žalované z dluhopisu ze dne 10. května 1916 není po právu, že notářský spis mezi žalovanou a Josefem Š-em se zrušuje a že usedlost čp. 91 patří do pozůstalosti Josefa Š-a, byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyně, již byla odevzdána pozůstalost po jejím otci Josefu S-ovi, tvrdila k odůvodnění žalobního nároku, že notářská smlouva, kterou nabyla žalovaná vlastnického práva k usedlosti k. č. 91, jakož i prohlášení ze dne 10. května 1916 a dlužní úpis ze dne 20. ledna 1919 jsou neplatny z důvodu § 879 čís. 4 obč. zák., ježto prodatel, její otec, byl při podpisu smlouvy v duševním stavu, který ho zbavoval samostatnosti k volnému projevu vůle, a to následkem stálého požívání alkoholických nápojů, dále značného vlivu žalované a jejích stálých vyhrůžek, že od něho uteče a nechá ho samotného, a značných bolestí žaludečních, a že cena, kterou žalovaná dala za usedlost, 28.762 Kč, byla v nápadném nepoměru k její skutečné ceně 153.000 Kč. Bylo tudíž na ní, chtěla-li se s úspěchem odvolávat na ustanovení § 879 obč. zák., by prokázala především, že smluvník žalované, její otec, byl v době podpisu smluv mdlého rozumu a že žalovaná toho vykořistila. Odvolací soud dospěl ve shodě s prvním soudem na základě výpovědi svědků a výpovědi žalované jako strany a konečně úvahy, že si nelze mysliti, že by advokát nebo notář sepisoval listiny o důležitých právních jednáních s člověkem, v době té nepřičetným, anebo, že by soud ověřoval podpis člověka opilého, k závěru, že Josef S. nebyl v době, kdy podpisoval smlouvy, ani opilý, ani nepřičetným, že nebyl také ovládán žalovanou, a nedal se k právnímu jednání pohnouti jejími vyhrůžkami a jejím nátlakem. Závěr tento vyplývá logicky ze skutkových zjištění nižších stolic a lze se s ním stotožniti. Jest proto také uznati správným právní názor odvolacího soudu, že Josef S. nebyl při uzavírání právních jednání, o něž tuto jde, v takovém stavu duševním, který by ho zbavoval schopnosti k samostatnému a volnému projevu vůle. Uplatňovaný dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s. není tudíž v tom směru odůvodněným. Nelze také vytýkati, že řízení odvolací trpí vadou neúplnosti řízení, protože odvolací soud neprovedl další důkazy žalobkyní nabídnuté o tom, že Josef S. nepodpisoval listiny za předpokladu § 879 obč. zák. Po té stránce stačí úplně poukázati na případné důvody nižších stolic, vyvracující výstižně oprávněnost této výtky. Nebyl-li podle zjištění napadeného rozsudku proveden důkaz o tom, že na straně Josefa S. jako smluvníka byla při uzavření právních jednání, o něž jde, slabost rozumu, lze tím méně mluvit o tom, že by tu byl další předpoklad § 879 čís. 4 obč. zák., totiž vykořistění této slabosti žalovanou jako druhým smluvníkem. Toto lze podle zákona předpokládati jen tehdy, když druhému smluvníku byla ona slabost známa, neb musila mu býti z okolností patrně nápadnou (anal. § 871 obč. zák.). Že by žalované bylo známo, když uzavírala uvedené smlouvy s Josefem S-em, že tento jest slabého ducha, aneb že by jí to musilo z okolností

patrně napadnouti, nebylo žalobkyní ani tvrzeno. Nejsou-li, jak uvedeno, dány zmíněné předpoklady § 879 čís. 4 obč. zák. (slabost rozumu a její vykořistění), nebylo již zapotřebí zjišťovati, zda jsou dány podmínky dalšího předpokladu tohoto ustanovení zákona, totiž patrný nepoměr majetkové hodnoty vzájemného plnění k hodnotě poskytnutého plnění. Stal se proto znalecký důkaz nabídnutý žalobkyní o tom, jakou cenu měla usedlost s pozemky, prodaná Josefem S. žalovaně, pro rozhodnutí sporu nerozhodným (§ 275 c. ř. s.). Postrádá tudíž i dovolací důvod § 503 čís. 2 c. ř. s. žalobkyní z toho důvodu uplatňovaný, oprávnění, když nejde o vadu řízení, zákonem míněnou. Poukazuje-li dovolání k tomu, že provedením důkazu o křiklavém nepoměru ceny ve prospěch žalované byla by prokázána jedna z okolností, svědčících tomu, že Josef S. nebyl při prodeji normálního rozumu, že podléhal vlivu žalované a že tu bylo vykořistění, tu, nehledíc k tomu, že tato okolnost sama o sobě nepostačuje již podle zákona, ježto nepoměr vzájemných plnění nenaplňuje skutkovou povahu § 879 čís. 4 obč. zák. sám o sobě, nýbrž jen bylo-li ho docíleno využitím slabosti rozumu druhé strany, takže toto využití musí dokázáno býti vedle nepoměru vzájemných plnění a ne teprve z něho samého, brojí tím jen nepřipustně proti přesvědčení odvolacího soudu, který z výsledku ostatních důkazů, jež mu stačily, dospěl k závěru, že Josef S. byl v době, kdy prodával svou usedlost, normálního rozumu a nepodléhal vlivu žalované.

Čís. 7083.

Sudiště podle § 88, druhý odstavec j. n. Různost uvedeného místa splniště a sudiště není na závadu, je-li splniště v obvodu fakturního soudu. Nerozhoduje, zda smlouvu, o jejíž splnění jde, sjednal žalobce či jiná osoba, z níž potom, ať již z toho neb onoho důvodu přešly nároky na žalobce.

Sudiště podle § 87 a) j. n. jest založeno, jde-li o prodej, bez ohledu na to, zda byla kupní cena pohledávkou žalobcovou již od původu, či nabyli-li jí postupem ať pohledávky nebo celé objednávky.

(Rozh. ze dne 20. května 1927, R II 146/27.)

Soud první stolice (okresní soud v Hodoníně) odmítl žalobu, vyhověv námitce místní nepřislušnosti. Rekursní soud námitku místní nepřislušnosti zamítl. Důvody: Žalující strana opírá příslušnost okresního soudu v Hodoníně o § 88 j. n., odvolávajíc se na faktury zaslané straně žalované, v nichž jest doložka »splatno na Čejči, žalovatelné v Hodoníně«. Prvý soudce žalobu odmítl, vyhověv námitce místní nepřislušnosti, poněvadž podle názoru prvního soudu vznikla smlouva zmocňovací mezi třetí osobou, totiž mezi P-em a stranou žalující, kterýžto poměr nijak netýká se žalovaného, proti němuž zůstal podle původní kupní smlouvy prodátelem Adolf P. Než první soudce přehlíží, že na fakturách zaslaných stranou žalující straně žalované jest vý-